

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban

2026.05.06.

Május első hetében országsszerte folytatódott a száraz, változékony időjárás. A nappali maximum hőmérsékletek kora nyáriasra emelkedtek, ezzel szemben az éjszakai lehűlés jelentős volt, gyakran talajmenti (vagy szállított) faggal. A mélyfekvésű területeken, egyes kitett táblarészekben újabb fagykarak tizedelték gyümölcsösökben, szőlőben a termést és sanyargatták a szántóföldi kultúrákat. A változó mértékű elfagyás a cseresznye, meggy, őszi-kajsziarack, körte kis terméseit érintette többek közt, de a hajtások, virágszervek fagyása a dió, gesztenye, datolyaszilva, kiwi esetében is megfigyelhető. Szőlőben az alföldi területek szenvedtek nagyobb kárt, de részleges (kisebb-nagyobb mértékű) fagykarak az ország bármely pontján, az ültetvény fekvésétől függően fordultak elő. A légmozgás továbbra is intenzív volt a nappali órákban, a páratartalom értékek legtöbbször 50 % alá süllyedtek, amely a talaj szárazsága mellett légköri aszályt is eredményezett.

GABONAFÉLÉK

A csapadék hiány a gabonafélék esetében is szemmel látható következményeket mutat. Az állományok alsó része folyamatosan sárgul, szárad fel és amennyiben marad ez a tendencia, a kaláshányás kezdetén lévő (őszi árpa) és a még ki nem kalászolt (kalász hasban) állományokban (őszi búza) a termés kilátások is gyengék lesznek.

A száraz időjárás a kórokozók terjedését is visszafogta. A legfeljebb gyenge fertőzöttségi szintű **szeptória**, helyenként **pirenofóra** tünetek az alsó leveleken vegetálnak, nem terjedtek tovább. A **lisztharmat** gyenge (néhány táblán közepes) fertőzöttség csupán a sűrű vetésű állományok, átmenetileg párásabb, alsó szintjén látható, vagy legfeljebb a második levélemeletig „kúszott fel”. A búzában megjelenő zászlós leveleket egyelőre szinte sehol sem közelíti a betegség (1. fotó).

1. fotó: Gyenge lisztharmat tünetek az állomány alsó részén, a lombozat élettani eredetű felszáradása mellett (Fotó: Tüh A. -2026.05.03)

Őszi árpában is hasonló a helyzet az elmúlt időszakhoz képest. A levélfoltosságok (hálózatos, rinhosporiumos levélfoltosság) jelen vannak, ahogy a lisztharmat, kismértékben a törperozsda is, de terjedésük nem volt jellemző az elmúlt héten.

Száraz időjárási körülmények között a betegségek fertőzési nyomása tovább csökken, alacsony szinten marad, de csapadék érkezése esetén számítani kell a **kalászfuzáriózis** fellépésére. A betegség elleni megelőző védekezések megkezdése időszerű.

A szárazság a **vetésfehéritő bogarak** populáció nagyságának (5-8 db imágó/10 hcs) és kártételének alakulására is hatással volt. Az imágók egyedszáma a legtöbb területen csökkent, a tojásokból szinte mindenütt megkezdődött a lárvák kelése, de az ingadozó hőmérsékletek és különösen a szárazság miatt a lárvakelés intenzitása alacsony szintű (4-8 db lárva/10 hcs). A lárvák kártétele minimális, így ilyen fertőzöttség mellett a rovarölőszeres beavatkozás elhagyható.

REPCE

A repce virágzása a vége felé tart, a becők kötődése, fejlődése folyamatos az oldalhajtásokon.

A **repcefénybogarak** egyedszáma még mindig számottevő (40-70 db imágó/10 hcs) azzal együtt, hogy a legtöbb táblán már csak az oldal hajtások virágain láthatóak és jelentős kárt már nem okoznak.

A **repcebecő-ormányos** jelenléte táblánként változó, de mostanra szinte mindenütt csökkenő (gyakran többszöri védekezés után).

Betegségek tünetei legfeljebb észlelési szinten láthatóak és amennyiben marad a száraz időjárás, a **fertőzési nyomás továbbra is alacsony szintű lesz** a fómás, szklerotíniás, alternáriás betegségek esetén.

KUKORICA, NAPRAFORGÓ

A kukorica és napraforgó vetése a vége felé tart. A növények kelése a száraz talajállapotok miatt elhúzódó, vontatott. Az **alap gyomirtások** hatás kifejtéséhez eddig sajnos nem érkezett megfelelő mennyiségű bemosó csapadék, így ha marad a száraz időjárás, a hatékonyságuk kérdéses lesz. Megfigyelhető, de lassú ütemű a T4-es gyomnövények kelése, fejlődése, a **parlagfű** szik-6 leveles állapotú.

A már **soroló, kelő állományokban** a **barkók** kártétele folyamatos, de elsősorban azokon a területeken, ahol évről évre elő szokott fordulni kártétel. A táblák ellenőrzése mindenütt célszerű, mert a barkók aktivitásához, táplálkozásához a jelenlegi hőmérsékleti értékek kedveznek (optimális 16-18 °C), míg a kukorica, napraforgó fejlődése jóval lassabb a szárazság miatt, így hosszabb ideig maradnak kártételre fogékony fenológiai állapotban. Tehát a kártételi nyomás növekvő! Néhány táblán már nemcsak a tábla széleken volt tapasztalható növényrágás, hanem a belső részeken is, amely több esetben igényelt állományvédelmet.

Kukoricában a száraz, meleg időjárás kedvezett a **muharbolha** betelepülésének, kártételének, főleg a tábla széleken, de gyakran a táblák belseje felé is. A kártétel gyenge-közepes szintű.

A kikelt napraforgó és kukorica állományokat a **varjak és a galambok kártétele** is sújtja, azokon a területeken ahol a kártétel megelőzése céljából nem történt csávázás. A táblák ellenőrzése javasolt!

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Csonthéjasokban tovább súlyosbodtak a **tafrinás levélfodrosodás tünetei** a fákon, sokszor intenzív lombhullással. Ezek a károsodott levelek korábbi fertőzés következményei, az elmúlt héten újabb fertőzés csapadék hiányában (és később a kora nyári meleg miatt sem) nem következett be.

A felmelegedő időjárás a gyümölcsmolyok rajzását is elősegítette. Folyamatos és erősödő számú a **szilvamoly**, kisebb mértékben a **keleti gyümölcsmoly** rajzása (100-140 db imágó/csapda/hét; 45-85 db imágó/csapda/hét fogással). A poloskaszagú darazsak népsége minimálisra szorult vissza, most már inkább a lárvák kártételét és a lárvákat kell keresnünk a kis gyümölcsökben. Az őszi-és kajsziarackon a **zöld őszibarack levéltetű** felszaporodása kissé mérséklődött, az újabb hajtáskárosodás minimális és a kolóniák növekedése sem számottevő. Megjelentek a **fekete cseresznye levéltetű** első egyedei cseresznyén.

Almában nem változott, továbbra is szórványos a **levélpirosító almalevéltetű** kártétele, **megjelentek** azonban a **szürke-és zöld almalevéltetű első egyedei** a fiatal hajtásokon. Az almamoly rajzáskezdeté mostanra már mindenütt bekövetkezett, a hirtelen beköszönő meleg napok **növekvő számú almamolyt** csalogattak a csapdádba. Tovább csökkent az **almalevél-aknázómoly**, az **almalevél-sátorosmoly** és az **almalevél-törpemoly** repülő egyedeinek száma, míg a **lombosfa-fehérmoly rajzása** nagy számú, intenzív!

Almában a **lisztharmat** tünetek terjedése folyamatos volt az érzékeny fajtákon! Varasodás tünetek ezzel szemben a kezelt ültetvényekben nem láthatók. A még virágzó vagy másodvirágzásra hajlamos fajtákban az **almatermésűek erwíniás fertőzésének az esélye csak a csapadékos napokon fog emelkedni**. A jelenlegi hőmérsékleti értékek (ha az éjszakai hőmérséklet is enyhül) kedveznek a kórokozó számára, de csapadék vagy pára hiányában a fertőzés megghiúsul.

Körtében a kezdeti **varasodás** tünetek nem terjedtek tovább. Megjelentek a **körterozsda** első tünetei a levéllemezen, a krémszínű foltokkal. Házi kertben megjelentek és gyakorivá váltak a **hajtáshervasztó darázs** kártételének tünetei a hajtásokon.

Szőlőben (rövid hajtás állapot, terméskezdemények megjelenése) a **nemezes gubacsatka** fertőzése a még épen maradt hajtások levelein tovább erősödhet, de a fagykárt szenvedett növényrészeken az atkák kártétele korlátozódott (2. fotó). Még tart, de nagyrészt csökkenő és alacsony egyedszámú a **tarka szőlőmoly** rajzása az ültetvényekben.

2. fotó: Fagykár a szőlő rövid hajtásán (Fotó: Tüh A.)

Folyamatos de alacsony egyedszámú a **májusi cserebogár VI. törzsének rajzása** a dunántúli területeken. A kártételek minimálisak, de az erdő közeli területeken a bogarak megfigyelése javasolt.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.